

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

13 maart 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst
tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
en de regering van het Koninkrijk Bahrein
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend te Manama op 11 juli 2006**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen die niet de rechtszekerheid en politieke stabiliteit van de OESO-landen hebben, als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcrederedienst. Voor de Nationale Delcrederedienst is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. Deze dienst kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale BLEU-verdragen ‘inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, bevestigen onder meer het principe dat investeringen’ slechts kunnen worden onteigend/bepert in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding wordt uitgekeerd, dat wil zeggen een vergoeding die kan worden gerepatriëerd. Ook de risico’s ‘oorlog’ en ‘opstand’ worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Tenslotte is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de

UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). De verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel te Stockholm en te Parijs werd niet opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit/risico.

De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde ‘gemengde’ karakter van de investeringsovereenkomsten die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico’s (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het

vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland

Politieke gegevens

Bahrein – een archipel bestaande uit 33 eilanden voor de kust van Saoedi-Arabië – werd op 15 augustus 1971 onafhankelijk van Groot-Brittannië. Sjeik Isa bin Salman al-Khalifa werd uitgeroepen tot emir terwijl zijn broer Khalifa bin Salman al-Khalifa premier werd. Na een confrontatie met de regering werd het in 1973 verkozen parlement in augustus 1975 ontbonden.

Het herstel van het parlement vormt sindsdien de belangrijkste eis van de sjiitische oppositie aan het adres van de soennitische Al-Khalifa-dynastie. Tussen 1994 en 1999 vielen er bij onlusten bijna 40 doden. In maart 1999 overleed sjeik Isa. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Hamad bin Isa al-Khalifa. De nieuwe koninklijke machthebber bracht een democratiseringsproces op gang waardoor hij het vertrouwen van het volk kon herwinnen. In februari 2001 werd bij referendum een Nationaal Handvest goedgekeurd dat voorzag in een scheiding der machten en in de omvorming van het land in een koninkrijk met een tweekamerparlement.

De gemeenteraadsverkiezingen van 9 mei 2002, waarbij 50 mandatarissen moesten aangeduid worden, werden gewonnen door de islamieten. De sjiitische Nationale Islamitische Wefaq behaalde 21 zetels en het Nationaal Islamitisch Forum veroverde 14 zitjes. De resterende 15 zetels gingen naar onafhankelijke kandidaten. Op 24 en 31 oktober 2002 werden voor het eerst in bijna 30 jaar parlamentsverkiezingen gehouden. Die verkiezingen werden door vier sjiiti-

sche oppositiegroeperingen geboycot. Toch bracht 53,2% van de 243.000 geregistreerde kiezers zijn stem uit. Drie van de 40 zetels werden zonder stemming toegekend bij gebrek aan tegenkandidaten in drie kiesdistricten. 174 kandidaten, onder wie acht vrouwen, stelden zich kandidaat voor de 37 resterende zetels. De secularisten behaalden 21 zetels en de islamieten 19.

Sinds 15 februari 2002 is Bahrein een constitutionele monarchie. Het parlement bestaat uit twee kamers die beiden 40 leden tellen. De Kamer van Volksafgevaardigden, de Majlis al-Nuwwab, wordt verkozen door het volk voor een termijn van vier jaar. Vermits politieke partijen verboden zijn, worden de belangrijkste politieke stromingen vertegenwoordigd door verenigingen. Bahrein is het enige land in de Golfregio waar vrouwen verkiesbaar zijn. Door een decreet dat de koning in juli 2002 uitvaardigde, is het alleen die kamer die het recht heeft controle uit te oefenen op de regering. De leden van de in 1996 opgerichte Adviesraad, de Majlis al-Shura, worden niet verkozen maar aangeduid door de koning. Het zijn hoogwaardigheidsbekleders die eveneens voor een termijn van vier jaar zetelen. In november 2002 benoemde de koning zes vrouwen tot lid van de Shura.

Mensenrechten

Door de hervormingen van de voorbije jaren is de mensenrechtensituatie aanzienlijk verbeterd. Toch doen zich nog feiten voor die de toestand negatief beïnvloeden. Zo werd in september 2004 het 'Bahrain Center for Human Rights' gesloten en werd de plaatsvervangende directeur gearresteerd.

In zijn jaarrapport 2006 maakt Amnesty International (AI) melding van kritiek op de wet ter bestrijding van het terrorisme die in december 2005 aangenomen werd in het parlement. Volgens mensenrechtenactivisten en sommige parlamentsleden betekent die wet een te grote aantasting van de vrijheid. Kritiek was er ook op de wet die politieke bewegingen moet regulariseren. Daarnaast wijst AI op arrestaties om politieke redenen en op het gebruik van extreem geweld bij het neerslaan van vreedzame betogingen.

Het Comité van de Verenigde Naties tegen foltering stelde in mei 2005 vast dat de toestand in Bahrein sinds 2001 positief geëvolueerd is, maar het comité sprak toch zijn bezorgdheid uit over het ontbreken van een duidelijke definitie van foltering in de wetgeving, over de amnestie voor vermeende daders van foltering en andere misdaden en over het gebrek aan

schadevergoeding voor de slachtoffers. Het comité riep de regering op om de wetgeving aan te passen teneinde geweld tegen vrouwen, met inbegrip van huiselijk geweld, te voorkomen en te bestraffen en om te vermijden dat mensen die zich schuldig maakten aan foltering en andere wrede en onmenselijke of mensonterende behandelingen, ongestraft zouden blijven.

De situatie van de vrouwen is wel verbeterd. In april 2004 werd voor het eerst een vrouwelijke minister benoemd. In augustus 2004 maakte de 'Shoura Council' bekend dat een wetsvoorstel in voorbereiding was om geweld tegen vrouwen aan te pakken. Ook de koning gaf te kennen dat de voor vrouwen discriminerende wetgeving moest aangepast worden. Begin januari 2005 organiseerde AI in Manama een bijeenkomst waarop de regeringen van de landen van de 'Gulf Cooperation Council' (GCC) aangespoord werden om de strijd tegen geweld tegenover vrouwen aan te pakken.

Economische en sociale gegevens

Bahrein telt slechts 698.585 inwoners (schatting juli 2006). Bahrein is een kleine producent van petroleum (188.000 vaten p/d). Bahrein is echter geen lid van OPEC. De export van olie was in 2005 goed voor 8,7 miljard US dollar aan inkomsten of niet minder dan 22% van het BNP van Bahrein. In het globale exportcijfer neemt de olie-uitvoer meer dan 70% voor zijn rekening.

Bahrein is succesvol bij de diversificatie van zijn economische activiteiten, zodat geen te grote afhankelijkheid wordt gecreëerd van de olie. Andere belangrijke economische activiteiten zijn de petrochemie en de aluminiumproductie. Verder zijn er het toerisme en vooral het groeiende belang van de dienstensector (informatietechnologie, gezondheidszorg, bankwezen, verzekeringen en onderwijs). Op bankgebied heeft Bahrein een internationale reputatie als een regionaal offshore bankcentrum. Bahrein bouwde de afgelopen 30 jaar immers een stevige reputatie op als het financiële hoofdcentrum van het Midden-Oosten. De Centrale Bank van Bahrein, een zeer liberale economische omgeving en goed opgeleide werkkrachten dragen daartoe bij. Bahrein huisvest vandaag niet minder dan 370 'onshore' en 'offshore' conventionele en Islamitische instellingen (banken, leasingmaatschappijen, verzekerings- en herverzekeringsmaatschappijen, consultancy enzovoort), de

grootste concentratie in de gehele regio. Deze sector verschaft werk aan niet minder dan 6000 personen en levert 25% van het BNP van Bahrein.

De economie is dan ook aan minder grote conjunctuurschommelingen onderhevig dan in de buurlanden. Bahrein kent een relatief laag inflatiecijfer (2,7% in 2005). De economie leed ook minder onder de aanslagen van 11 september 2001. De regering probeert meer de nadruk te leggen op de rol van de privésector voor groei en werkgelegenheid.

De belangrijkste exportbestemmingen in 2005 waren Saoedi-Arabië (3,3%), US (2,6%) en VAE (2,3%). De belangrijkste leveranciers aan Bahrein in 2005 waren Saoedi-Arabië (36,4%), Japan (6,6%), Duitsland (6,4%), US (5,4%), UK (5%) en VAE (4,1%).

Bahrein is lid onder andere van de Verenigde Naties, de Arabische Liga, de Gulf Cooperation Council (GCC), de Islamitische Conferentie, de Organisation of Arab Petroleum Exporting Countries, de Wereldbank, het IMF, de Wereldhandelsorganisatie, de Wereldgezondheidsorganisatie. Bahrein geniet de status van de belangrijkste 'non-NATO-Ally' van de Verenigde Staten, resultaat van de langdurige goede verstandhouding van Bahrein met de US.

In januari 2006 bleek uit een studie van de 'United Nations Economic and Social Commission for Western Asia' dat Bahrein de snelst groeiende economie van de Arabische wereld is. Volgens de 'Index of Economic Freedom' opgesteld door de 'Heritage Foundation' van Wall Street Journal heeft Bahrein de meest vrije economie van het Midden-Oosten. Bahrein kent een reële groei van het BNP van 5,9% in 2005 en heeft een handelsoverschot van 12,4%. Er zijn geen wisselcontroles op de beweging van gelden, de Bahreinse Dinar is gekoppeld aan de Amerikaanse dollar, ter voorbereiding van de monetaire unie tussen de staten van de GCC in 2010.

Er zijn geen persoonlijke inkomstenbelastingen in Bahrein, geen weeldebelastingen noch vermogenstaksen of erfenisrechten.

Bahrein heeft een uitstekend wegennetwerk. Tussen Bahrein en Qatar wordt een nieuwe wegverbinding aangelegd waarvan de werken eind 2006 starten. Bovendien heeft de Internationale luchthaven te Muharraq de meeste luchtverbindingen van de regio.

Bahrein heeft in 2004 een vrijhandelsovereenkomst gesloten met de US.

Bahrein heeft al lang ervaring met een nationaal onderwijssysteem. Het onderwijs is gratis en heeft geleid tot een laag percentage van analfabetisme. Ook de sociale zekerheid is goed ontwikkeld en de levensverwachting van de bevolking is één van de hoogste in de regio. Zuigelingensterfte is de jongste decennia sterk afgenomen en het aantal en de kwaliteit van de gezondheidscentra nemen toe. Ook groeit het aantal privéklinieken naarmate de economie zich beter ontwikkelt.

Bahrein bekleedt dan ook een zeer goede 39e plaats op de 'Human Development Index' 2002 van de Verenigde Naties.

Export- en importcijfers Vlaanderen – Bahrein

Vlaanderen voerde in 2005 voor 38,2 miljoen euro uit naar Bahrein.

Na twee jaar van bijzonder sterke groei – de uitvoer steeg tussen 2002 en 2004 met maar liefst 85% – ging het in 2005 plots heel wat minder met de Vlaamse afzet in Bahrein. Deze was inderdaad nog goed voor iets meer dan 38 miljoen euro, of een terugval met ruim 25%. Bahrein is dan ook teruggevallen naar de 90e plaats als exportbestemming van Vlaanderen met een aandeel van 0,02% (2004: 0,03%) in de totale Vlaamse uitvoer.

Belangrijkste Vlaamse exportproducten naar Bahrein (2005):

- minerale brandstoffen (24,60%);
- machines en mechanische werktuigen (16,56%);
- elektrische machines (8,67%);
- edelstenen, edele metalen, diamant (8,44%);
- kunststof en toepassingen (8,39%).

De exportdaling wordt veroorzaakt door de spectaculaire terugval (-61,97%) van de afzet van machines en elektrisch materieel. Deze sector was in 2005 niettemin nog altijd goed voor ruim 25% van de Vlaamse uitvoer naar Bahrein. De export van edele metalen en diamant (+50,61%) en vooral van kunststof en rubber (+113,15%) ging er daarentegen sterk op vooruit.

Vlaanderen voerde in 2005 voor 27,2 miljoen euro aan goederen uit Bahrein in.

Na de sterke terugval van de invoer in 2003, ging het in 2004 opnieuw steil bergop. Ook in 2005 ging de Vlaamse invoer uit Bahrein er sterk op vooruit. In 2005 nam de invoer toe met meer dan 33% in vergelijking met het jaar voordien. Bahrein was in 2005 opgerukt naar de 98e plaats als leverancier van Vlaanderen met een aandeel van 0,02% (2004: 0,01%) in de totale Vlaamse invoer.

Belangrijkste Vlaamse invoerproducten uit Bahrein (2005):

- minerale brandstoffen (79,53%);
- auto's, tractoren, motorrijwielen, fietsen (10,61%);
- rubber en toepassingen (5,11%);
- katoen (2,88%);
- synthetische of kunstmatige stapelvezels (1,20%).

De invoer van minerale producten, meer bepaald minerale brandstoffen, ging er bijzonder sterk (+52,88%) op vooruit. Deze sector was in 2005 goed voor bijna 80% van de Vlaamse import uit Bahrein. Ook de invoer van kunststof en rubber (+33,41%) en vooral van vervoermaterieel (+124,79%) nam opvallend toe. De aankopen van textiel (-66,93%) echter werden sterk teruggeschoefd.

Het investeringsklimaat in Bahrein

Bahrein is zoals veel andere landen lid van het 'Multilateral Investment Guarantee Agency – MIGA', dat deel is van de Wereldbank. MIGA verzekert onder andere het politieke risico van buitenlandse investeringen, verleent technische assistentie aan minder ontwikkelde landen om het investeringsklimaat te verbeteren en doet aan geschillenbeslechting in verband met investeringen via arbitrage. Bahrein heeft in 1995 het verdrag van de Wereldbank ondertekend, namelijk de 'Convention on Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States ICSID' (in werking getreden op 15 maart 1996).

De Delcrederedienst deelt Bahrein in onder het hoogste commercieel risico (categorie C) maar ziet het als het lichtste politiek risico (categorie '1' op een lijst tot 7).

Bahrein scoort goed op de Transparency International ranglijst van corruptie 2006, het bekleedt de 36e plaats.

Volgens het World Economic Forum (WEF) is Bahrein de derde meest competitieve economie in de Arabische wereld.

Het aantrekken van buitenlandse investeringen en de diversificatie van de economie vormen al sinds begin van de jaren '90 het zwaartepunt van het beleid. In 1991 werd de Bahrein Development Bank opgericht, gevolgd in 1992 door de Bahrein Marketing and Promotion Office, die allebei als doel hadden de internationale private investeringen aan te trekken. In 1996 werd een afdeling van de Verenigde Naties geopend die joint ventures moest helpen opzetten. In oktober 2004 opende het ministerie van Handel een 'Bahrein Investors Center – BIC' dat een enig loket is zowel voor buitenlandse als voor binnenlandse investeerders. Bedoeling is de goedkeuringsprocedures en gunningprocedures te stroomlijnen en vereenvoudigen, en daarin is BIC met brio geslaagd. Vandaag wordt, volgens het ministerie van Handel, binnen 24 uur niet minder dan 80% van de vergunningsaanvragen behandeld en verwerkt, 10% wordt binnen de vijf werkdagen afgehandeld en nog eens 10%, de meest complexe dossiers doorgaans in verband met leefmilieu, energie en volkgezondheid, worden afzonderlijk behandeld op een 'case by case'-basis.

Verder is er de Bahrein's Economic Development Board die het juiste investeringsklimaat voor buitenlandse directe investeringen verschaft.

Bahrein biedt buitenlandse investeerders een open stabiele economie met enkele beperkingen gerelateerd onder andere aan werkgelegenheid.

Bahrein laat alleen 100% buitenlandse eigendom toe van nieuwe industriële entiteiten en van vertegenwoordigingskantoren of filialen.

Bahrein kent een zeer goed uitgewerkte transportinfrastructuur. De telecommunicatiestructuur werd al in 1999 gedigitaliseerd.

Een nieuwe wet op de privatisering trad in werking in juli 2003: Legislative Decree N° 41 of 2002. Artikel 4 van deze wet bepaalt dat het privatiseringsprogramma openstaat voor de volgende sectoren: producerende nijverheid en diensten, in het bijzonder de toeristische sector, communicatie, transport, elektriciteit en water, haven- en luchthavensector, olie en gasnijverheid, postdiensten en zelfs om het even

welke andere dienst en productiesector. In 2004 was Bahrein de eerste Golfstaat met een volledig geliberaliseerde telecommarkt. De monopoliepositie van Batelco werd doorbroken. Een 15 jaar lopende licentie werd toegewezen aan de Mobile Telecommunication Co. (MTC) van Koeweit. Een derde mobiel telefoonnet is in de maak. Ook de transportsector werd geprivatiseerd. De privatisering van de sectoren water, elektriciteit en havenbeheer zijn lopend.

Volgende grote projecten zijn ter studie of in uitvoering: een brug van 40 km lengte tussen Bahrein en Qatar, de bouw van het Bahrein Financieel Harbor Center op land dat op de zee werd gewonnen en verschillende toeristische projecten eveneens op de zee veroverd.

Bahrein waarborgt de werking van de vrije markt en garandeert de bescherming van de rechten van de investeerders via zijn handelsrecht (ook op het vlak van de intellectuele eigendom). In 1995 werd het Commercial Arbitration Centre opgericht dat in een snelle handelsgeschillenbeslechting voorziet.

Bahrein vormt dan ook een strategische uitvalsbasis voor investeerders die de regio van de 'Gulf Cooperation Council – GCC' bewerken vanuit Bahrein. De GCC bestaat uit Koeweit, Qatar, Oman, Saoedi-Arabië, Bahrein en de Verenigde Arabische Emiraten. Het is één van de aantrekkelijke opkomende regionale economieën met een gezamenlijke afzetmarkt van om en bij de 60 miljoen mensen en een gezamenlijk geraamd BNP van 500 miljard US dollar, dat bovendien met 5,5% gemiddeld jaarlijks groeit.

De overheid promoot investeringen ter diversificatie van de economie, onder andere in de volgende sectoren:

- industriële sector (grootschalige projecten in aluminium, petrochemie, gas en scheepsherstellingen enerzijds en anderzijds de kleine en middelgrote nijverheid zoals papier en hout, voedselnijverheid, airconditioning enzovoort);
- bank- en verzekeringswezen: hetzij via 'offshore banking units' of via dochterondernemingen van buitenlandse banken. De verzekeringsindustrie is een van de belangrijkste economische en financiële activiteiten in Bahrein;
- toerisme: hotels, restaurants, vakantiecentra, sportactiviteiten enzovoort. Er is een moderne infrastructuur, Bahrein is een archipel met een strategische positie in de regio, er zijn tal van his-

torische en culturele sites. De opening van de weg tussen Saoedi-Arabië en Bahrein draagt bij tot de ontwikkeling van deze sector;

- landbouwsector: ondanks het feit dat er een beperkte hoeveelheid aan bebouwbare oppervlakte is, zijn nog steeds kansen onbenut gebleven, voornamelijk in de pluimveesector, visserij en andere deelsectoren van de voedingsnijverheid.

Andere kansrijke sectoren zijn telecommunicatie, medische uitrusting en waterbehandeling.

De vijf belangrijkste investeerders in Bahrein sinds 2002 zijn USA (17%, met 18 projecten), VAE (12% met 13 projecten), India (11% met 12 projecten), Verenigd Koninkrijk (10% met 11 projecten) en Koeweit (7% met 8 projecten).

Buitenlandse investeerders krijgen dezelfde behandeling als de eigen bedrijven, waaronder vrijstelling van vennootschapsbelasting, geen beperking op repatriëring van kapitaal en winst, rechtenvrije toegang tot de landen van de GCC voor goederen van oorsprong Bahrein enzovoort.

Er zijn twee vrije zones (Mina Sulman – de belangrijkste haven van Bahrein – en North Sitra Industrial Estate) voor opslag van ingevoerde goederen in afwachting van de wederuitvoer en een rechtenvrije zone voor de invoer van machines en uitrustingsgoederen. Een nieuwe vrije zone is gepland in Hidd.

Bahrein sloot volgende verdragen (tussen haakjes wordt telkens de datum van inwerkingtreding vermeld)

Investeringsverdragen: Algerije (6/5/2003), China (4/1/2000), Egypte (29/9/1997), Jordanië (7/5/2000), Maleisië (31/8/2000), Marokko (4/9/2001), Syrië (19/6/2001) en USA (30/5/2001). Ook met de Filipijnen en met het Verenigd Koninkrijk werd een investeringsverdrag gesloten.

Dubbelbelastingverdragen: Algerije (29/9/2003), Egypte (29/9/1997), Frankrijk (9/1/1994), Maleisië (8/2/1999), Marokko (2/10/2001), Singapore (31/12/2004), Thailand (27/12/2003) en het Verenigd Koninkrijk (12/4/1991).

Technische en handelsgerelateerde samenwerkingsovereenkomsten: Australië (15/5/1979), Bangladesh (7/8/1992), China (7/6/1990), Egypte (24/7/1994),

Frankrijk (26/7/1977), Griekenland (15/5/1975), India (19/4/1983), Jordanië (22/1/1976), Marokko (2/10/2001), Rusland (15/5/2001), Singapore (6/6/1979), Syrië (14/10/1996), Tunesië (11/8/1975), Turkije (6/8/1991) en Zuid-Korea (5/6/1984).

Vrijhandelsovereenkomst met USA: (werd voorafgegaan door het ‘Trade and Investment Framework Agreement – TIFA’ d.d. 18/06/2002) ondertekend op 14/09/2004.

Onderhandelingen met EU zijn aan de gang in verband met het sluiten van een GCC vrijhandelsakkoord.

België heeft geen overeenkomst ter voorkoming van dubbele belastingen met Bahrein, evenmin lopen er onderhandelingen in die zin.

Belgische/Vlaamse investeringen in Bahrein: Dredging International (Zwijndrecht) sleepte een contract in de wacht om op een kunstmatig eiland (Lulu Island) een hotel en een commercieel centrum te bouwen. Tractebel (Brussel) ondertekende een overeenkomst ter grootte van 500 miljoen US dollar om een elektriciteitscentrale te bouwen van 1000 MW (Al. Ezzal Power Co.) en gedurende 20 jaar uit te baten. Tractebel kreeg nog een tweede contract ter waarde van 1,25 miljard US dollar, namelijk in een joint venture (HIDD Power Company) met twee andere buitenlandse bedrijven voor een geïntegreerd petrochemisch, elektriciteits- en waterbedrijf. Andere Belgische/Vlaamse investeerders in Bahrein zijn de groep Sarens (Wolvertem – transportsector) en de groep Cegelec (Brussel, onder andere elektriciteit en industriële sector), die al aanwezig is in Bahrein sedert 1971 via een joint venture (dochteronderneming Comsip AL A'ALI).

3. Ontstaan van de overeenkomst

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verscheidene overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen die geen lid waren van de OESO.

Het sluiten van een investeringsverdrag met Bahrein vormt sedert 2001 een prioriteit.

De onderhandelingen vonden plaats in Manama op 5 en 6 november 2002. Zij werden succesvol afgesloten

met de parafering van de ontwerptekst op 6 november 2002.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Arabisch en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

Tijdens haar vergadering d.d. 10 juli 2003 (VR/PV/2003/31 – punt 53) besliste de Vlaamse Regering haar goedkeuring te hechten aan de ontwerpovereenkomst. Tevens gelastte zij de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid om de overeenkomst te ondertekenen of daartoe machtiging te verlenen aan de vertegenwoordiger van de Vlaamse of de federale overheid.

De ondertekening vond plaats te Manama op 11 juli 2006.

SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST MET HET KONINKRIJK BAHREIN

1. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De geparafeerde overeenkomst met Bahrein bevat slechts enkele afwijkingen die hierna worden toegelicht.

Hieronder gaat eerst een gedetailleerde bespreking van de BLEU-typetekst.

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming vindt men terug in de artikelen 3, 4 en 7 tot en met 9. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de inves-

teerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoir is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Artikel 9 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van

een andere partij gesloten werden, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

De overeenkomstsluitende partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen. Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 12 dat het geschil, naar keuze van de investeerder, voorgelegd wordt aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de staat waar de investering gedaan werd, hetzij aan internationale arbitrage. Elke partij geeft haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming om elk geschil aan dergelijke arbitrage te onderwerpen. Dit houdt in dat de partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend. Geen enkele overeenkomstsluitende partij kan hierbij als verweer aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 13 handelt over eventuele geschillen tussen de partijen wat de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst betreft. Als een minnelijke schikking via diplomatieke weg mislukt, wordt het geschil voorgelegd eerst aan een gemengde commissie van vertegenwoordigers van de partijen. Wordt nog steeds geen oplossing gevonden, wordt het aan een college van drie scheidsrechters voorgelegd. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Die twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen aangesteld worden, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Artikel 14 stelt de investeringen die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt

een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging, in werking. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Afwijkingen van de BLEU-typetekst in de overeenkomst met de regering van het Koninkrijk Bahrein

De typetekst van de BLEU, door de Vlaamse Regering op 29 juni 1994 goedgekeurd, werd door de partners bijna volledig aanvaard. Alle basisprincipes van de BLEU werden dus goedgekeurd en in de ontwerp-tekst van de overeenkomst opgenomen.

De geparafeerde tekst bevat slechts enkele afwijkingen, die hierna worden toegelicht. De meeste verschillen zijn slechts vormelijk.

Artikel 1, §2, a., wordt aangevuld met de zinsnede “als bepaald overeenkomstig de wetten en voorschriften van de overeenkomstsluitende partij op wier grondgebied de goederen (‘the property’) zich bevinden”. Zonder verwijzing naar ‘property’ rijst in het islamitische recht een moeilijkheid op. ‘Property’ is een wel omschreven islamitisch concept dat in de tekst van de definities ook op die plaats moet vermeld worden.

In artikel 1, §4, hanteren de BLEU en Bahrein hun eigen definities met betrekking tot de omschrijving van hun grondgebied.

In artikel 3 (bescherming van investeringen) worden op voorstel van Bahrein de paragrafen 3 en 4 toegevoegd.

De artikelen 5 en 6 (milieu- en sociale clausules) werden integraal aanvaard met uitzondering van de verwijzing naar consultaties in §4. Voor Bahrein vallen die consultaties onder de artikelen 11 en 12 (geschillen).

In artikel 8 (overmakingen) wordt in §2 “een passend deel van hun verdiensten” weggelaten. In §3 wordt “op contante transacties in de gebruikte munt” weggelaten.

Artikel 11 (bijzondere overeenkomsten) wordt geschrapt. De overige artikelen worden hernummerd.

In de titel van het nieuwe artikel 11 (geschillenregeling) wordt de verwijzing naar “investeringen” geschrapt. In §1 wordt de zin “De kennisgeving gaat

vergezeld van een behoorlijk toegelichte nota” vervangen door “De kennisgeving gaat indien mogelijk vergezeld van een gedetailleerde nota waarin de geschilpunten worden toegelicht”. In §4 worden de internationale arbitrageorganen beperkt tot UNCITRAL en ICSID. Paragraaf 6 wordt toegevoegd. Die paragraaf is uitgebreider en beter geformuleerd dan de BLEU-typetekst. Paragraaf 8 wordt toegevoegd met bijkomende specificatie “haar soevereine immuniteit”.

De titel van het nieuwe artikel 12 wordt ingekort tot “geschillen tussen de overeenkomstsluitende partijen”. De tekstsuggestie van de Bahreini-delegatie wordt overgenomen (beter Engels, vermijden van oprichten van een ‘gemengde commissie’, oplossing voor mogelijk belet van de voorzitter van het Internationaal Gerechtshof bij benoeming, gedetailleerde omschrijving van de verdeling van de gerechtskosten).

In het nieuwe artikel 14 (inwerkingtreding en duur) wordt gesteld dat de overeenkomst, na een periode van tien jaar, nog twaalf maanden van kracht blijft met ingang van de dag waarop een partij de andere partij schriftelijk in kennis gesteld heeft van de beëindiging.

Een innovatie is de inlassing van een bepaling over de randvoorwaarden voor investeringen, namelijk milieu- en arbeidsmaatregelen, telkens opgenomen in de artikelen 5 en 6. Dit gebeurde op voorstel van de BLEU. De overeenkomstsluitende partijen moeten erop toezien dat hun wetgeving een hoog niveau van milieubescherming waarborgt en dat zij arbeidsnormen vastlegt die in overeenstemming zijn met de universeel erkende rechten van de werknemers. Ze moeten alles in het werk stellen om die wetgeving voortdurend bij te sturen. De nationale wetgeving mag niet versoepeld worden teneinde investeringen aan te moedigen. De overeenkomstsluitende partijen bevestigen de verbintenissen die ze aangegaan zijn in het kader van internationale overeenkomsten. Tenslotte erkennen zij dat onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt tot bijsturing van hun wetgeving.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft zich op 29 november 2006 aangesloten bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In zijn advies d.d. 11 januari 2007 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Manama op 11 juli 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de het Koninkrijk Bahrein inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te

Manama op 11 juli 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 16 februari 2007.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Fientje MOERMAN

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS
